

Dkt. Dave Mathewson, Hermeneutics, Hotuba ya 15, Ukosoaji wa Majibu ya Wasomaji

© 2024 Dave Mathewson na Ted Hildebrandt

Tulimaliza vipindi vichache tukizungumzia mbinu za tafsiri zinazozingatia maandishi. Katika kipindi kilichopita, nilionyesha tutaendelea na kipengele tofauti cha kipengele cha tatu cha mawasiliano, yaani mbinu zinazozingatia msomaji. Pia tulisema kwamba muundo, ambao ulikuwa mojawapo ya mbinu za sifa chini ya mbinu za ukosoaji wa maandishi au zinazozingatia maandishi, ulitoa nafasi kwa muundo baada ya muundo, ambao unaonyesha wasiwasi zaidi ya muundo, na mara nyingi muundo baada ya muundo hutambuliwa na mbinu za baada ya kisasa zaidi za hemenetiki na tafsiri ya kibiblia.

Kwa mfano, ingawa kuna mengi zaidi yanaweza kusemwa kwa muhtasari, mbinu za tafsiri za baada ya kisasa mara nyingi huonekana kama zinazojulikana na mambo kadhaa. Nitaangazia tatu tu kati ya hizo. Nambari ya kwanza ni wingi, wingi wa kihermenetiki katika kukaribia maandishi, yaani, kukaribia maarifa na maana.

Hiyo ni kusema, hakuna mtazamo wa ulimwengu, hakuna imani ya kidini, hakuna tafsiri ya ukweli inayojitokeza kama sahihi, lakini badala ya uongozi, kuna athari ya kusawazisha ambapo hakuna tafsiri ya ukweli au maana inayojitokeza kama sahihi. Mara nyingi, kulingana na mbinu za baada ya kisasa, maana mara nyingi huonekana kama nguvu na mara nyingi huonekana kama matumizi mabaya ya mamlaka ili kudai kwamba kuna maana moja sahihi. Kuna athari ya kusawazisha kwamba hakuna maana au mbinu au tafsiri sahihi.

Pili ni kwamba, chini ya mbinu za baada ya kisasa, moja ya mambo yanayofanana ni kwamba maana yake inaonekana kama yenye thamani, yaani, hakuna kitu kama tafsiri isiyo na upendeleo ya maandishi, lakini mtu huleta mwelekeo wake

mwenyewe na mtazamo wake mwenyewe na mtazamo wake mwenyewe ili kutafsiri maandishi ya Biblia, kile anachothamini, kile anachopata katika maandishi, kile anachotaka kupata. Na kisha tatu, jumuiya za kusoma huunda mtazamo wetu na jinsi tunavyotafsiri maandishi ya Biblia. Kwa hivyo tena, utamaduni wetu, jumuiya tunazotoka zitaathiri na kuamua jinsi tunavyosoma maandishi ya Biblia.

Lakini ndani ya mbinu za baada ya kisasa au mbinu za baada ya kimuundo za tafsiri, katika sehemu hii, nataka kuzingatia mbinu moja haswa ambayo ni mbinu zinazozingatia msomaji, yaani, tulisema kwamba kufanya mazoezi tena ya aina ya kihistoria na kimantiki jinsi hermeneutics na tafsiri ya kibiblia zilivyoendelea. Hermeneutics imepitia kimantiki na kihistoria kupitia vipengele vitatu vikuu vya mchakato wa mawasiliano, ikianza na mbinu za kihistoria na zinazozingatia mwandishi ambazo zinasisitiza uzalishaji wa maandishi na jukumu la mwandishi katika kutoa maandishi. Lengo lilikuwa ni kufichua maana iliyokusudiwa ya mwandishi.

Kwa sababu hilo lilionekana kuwa haliwezi kurejeshwa au halihitajiki au hata haliwezekani, mkazo ulihamia kwenye mbinu zinazozingatia maandishi ambapo maandishi yenyewe yakawa ndio msingi wa maana. Lakini hata hivyo, kwa sababu ya baadhi ya matatizo yanayozunguka hilo na kushindwa, kwa mbinu yoyote kujitokeza kama usomaji wa kati au wa mwisho au maana ya maandishi au usomaji wa maandishi kwa lengo, hilo lilitoa nafasi kwa mbinu zinazozingatia msomaji ambazo tutaanza kuzizungumzia sasa. Hiyo ni kusema, msingi wa maana sasa ni msomaji na uwezo wa msomaji kutafsiri maandishi.

Kwa hivyo, ukosoaji wa majibu ya msomaji kama vile mkazo huu au mbinu hii ya tafsiri inavyoitwa mara nyingi, unajumuisha mbinu kadhaa ambazo tutaangalia, mbinu kadhaa zinazoweza. Lakini lengo kuu la aina zote za ukosoaji wa majibu ya msomaji ni kwamba wasomaji waelewe maandishi. Na tena, kushindwa kwa

mbinu zinazozingatia maandishi na hata mbinu zinazozingatia mwandishi kutoa maana halisi sasa kunasababisha mbinu zinazozingatia msomaji ambapo maana lazima iwe matokeo ya mwingiliano wa msomaji na maandishi.

Ni ya msomaji inayoelewa maandishi. Kulingana na mtazamo wa mwandishi, njia nyingine ya kuiweka, kulingana na mbinu za mwandishi, maandishi yalikuwa na uhai uliotolewa na mwandishi. Mwandishi alikuwa na jukumu la maisha ya maandishi na uzalishaji wa maandishi.

Kwa hivyo kwa mbinu zinazozingatia mwandishi, maandishi, mwandishi aliipa uhai maandishi. Kulingana na mbinu zinazozingatia maandishi, maandishi yalikuwa na maisha yake. Lakini kulingana na mbinu zinazozingatia msomaji, maandishi hayana uhai hadi wasomaji watakapowapa uhai kwa kusoma maandishi.

Kwa maneno mengine, msomaji ana jukumu la kubaini maana, kutafuta maana katika maandishi, au hata kuunda maana katika maandishi. Msomaji ana jukumu la kubaini kinachopatikana katika maandishi. Kwa hivyo, ukosoaji wa majibu ya msomaji au mbinu za majibu ya msomaji katika tafsiri.

Tena, chini ya mbinu hii, kwa ubora zaidi, maandishi yana uwezo wa maana pekee. Maandishi yana uwezo wa maana ambao msomaji lazima agundue au kuunda sasa. Kwa maneno mengine, chini ya mbinu za kihistoria, hasa mbinu zinazozingatia mwandishi, lakini kwa usahihi zaidi tukirudi nyuma zaidi kwenye mbinu za ufahamu zaidi au za kimantiki, msomaji mara nyingi alionekana kama mtu asiye na lengo, karibu mtazamaji asiyejali.

Kumbuka tulizungumzia kuhusu mifano michache, msomaji akiwa na akili tupu au kama kipande cha karatasi tupu, akisubiri kupokea utambuzi wa hisia kutoka kwa maandishi, au msomaji akiwa kama sifongo tupu, mkavu, akisubiri kunyonya data

kupitia hoja safi ya kufata. Mtu angeweza kutafsiri maandishi kwa njia ya kuingiza ndani kabisa, na tafsiri yake ingelingana na kile kilichopatikana katika maandishi. Kwa hivyo mwandishi alionekana karibu kama mtazamaji asiyejali.

Ilhali katika mbinu za majibu ya msomaji, msomaji anafanya kazi zaidi katika kusoma maandishi na anayatafsiri na ni mwakilishi hai katika kuunda maana katika maandishi. Sasa, wengi wangekubali kwamba kuna angalau mawili, na ningeongeza labda mbinu ya tatu ambayo inaweza kuja chini ya kategoria ya ukosoaji wa majibu ya msomaji. Na mbinu mbili muhimu ambazo zimeibuka, ambazo angalau wengi wangekubali, mbinu mbili zinazoweza za ukosoaji wa majibu ya msomaji ni mbinu ya kihafidhina zaidi, kama inavyoitwa mara nyingi, na mbinu kali zaidi.

Tutaziangalia hizo baada ya muda mfupi tu. Lakini nadhani pia kuna mbinu ya tatu, na hiyo ni kwamba ukosoaji wa majibu ya wasomaji unaweza kuchagua kuzingatia msomaji wa kihistoria, yaani wasomaji wa awali ambao maandishi yalikusudiwa. Kwa hivyo mtu anaweza kuuliza swali, wasomaji wa awali wa kitabu cha Isaya, au wasomaji wa awali wa kitabu cha Wafalme, Wafalme wa kwanza na wa pili, au wasomaji wa awali wa kitabu cha Mathayo, au barua ya Paulo kwa Wagalatia, wasomaji wa awali wangepanya nini kuhusu maandishi? Wangepaelewaje? Kwa hivyo kutokana na mtazamo huo, ukosoaji wa majibu ya wasomaji unaweza kuwajumuisha wasomaji wa kihistoria, wasomaji wa awali wa maandishi, na kuuliza wangepaelewaje, na jinsi wangepatafsirije maandishi.

Kwa hivyo hiyo ni aina ya ukosoaji wa majibu ya wasomaji wa karne ya kwanza, au karne ya tano KK, unaowauliza wasomaji wa kihistoria swali. Hata hivyo, maarufu zaidi katika ukosoaji wake wa majibu ya wasomaji umekuwa kile ambacho baadhi wamekiita jibu la msomaji la kihafidhina zaidi, ambalo mara nyingi huhusishwa na mkosoaji wa fasihi Wolfgang Iser, na kile alichopendekeza ni kile ambacho baadhi wamekiita jibu la msomaji linaloongozwa na maandishi, au karibu ukosoaji wa majibu

ya msomaji unaoongozwa na mwandishi, au mbinu ya kutafsiri maandishi. Hiyo ni, maandishi yenyewe humwongoza msomaji kuhusu jinsi maandishi yanavyopaswa kusomwa.

Kwa maneno mengine, kuna vikwazo kuhusu kile msomaji anaweza kufanya na maandishi. Kwa hivyo Iser alifikiri kwamba, ndio, mwandishi, wasomaji wanahusika katika maana na kugundua maana, na wanapaswa kutumia ubunifu, lakini kuna vikwazo vilivyowekwa na maandishi yenyewe. Kulingana na Iser, maandishi yana mapengo ndani yake, yaliyoachwa hapo na mwandishi, ambayo msomaji anatakiwa kuyajaza ili kuelewa maandishi, na msomaji lazima ajaze mapengo hayo ili maana iweze kutokea kutoka kwa maandishi.

Lakini tena, maandishi yenyewe hutoa vikwazo vya jinsi hilo linavyotokea. Maandishi yenyewe huweka mipaka kwa mchakato wa usomaji. Iser pia alianzisha wazo la msomaji aliyedokezwa, au msomaji bora, yaani, msomaji anayedhaniwa na maandishi ambayo msomaji halisi lazima ajitambulisha nayo ili kusoma maandishi.

Na tena, baadhi wameita hii zaidi ukosoaji wa majibu ya msomaji unaoongozwa na maandishi, au ukosoaji wa majibu ya msomaji unaoongozwa na mwandishi. Hiyo ni kusema, sivyo, msomaji hana uhuru kamili, msomaji hana uhuru kamili wa kufanya chochote anachotaka kufanya na maandishi. Maana na usomaji si jambo la bure kwa wote, au kile kilicho machoni pa mtazamaji tu, lakini mwandishi anaalika tafsiri ya ubunifu kutoka kwa msomaji.

Kama mfano wa kuvutia wa jinsi hilo linavyoweza kufanya kazi, hasa katika suala la kujaza mapengo ya maandishi, ndivyo hilo linavyoweza kumaanisha katika kusoma kitu, maandishi kama vile simulizi la kuzaliwa la Luka sura ya 2, au kile kinachoitwa hadithi ya Krismasi. Na unapofikiria na kurudi nyuma na kuisoma, inashangaza ni mapengo mangapi ambayo tumelazimika kujaza ili kuelewa maandishi. Kwa hivyo

unaanza na maandishi ambayo yanaweka matukio ya kuzaliwa kwa Yesu ndani ya historia ya Kigiriki na Kirumi, hivyo hilo linaanza katika siku hizo Kaisari Augusto alikuwa mfalme wa ulimwengu, na wito kisha unatolewa wa kutoza ushuru ulimwengu mzima wakati huo.

Na Kirenio alikuwa gavana wa Siria wakati huo pia, kwa hivyo inaweka msingi wa kihistoria. Lakini kisha maandishi yanaanza kuruka haraka na kuacha mapengo kadhaa ambayo wasomaji wameyajaza. Yanaanza na Yusufu akipanda kutoka Galilaya, kutoka mji wa Nazareti hadi Yudea, hatimaye hadi mji wa Daudi uitwao Bethlehemu, na anakuja na Mariamu, mkewe, ambaye ana mimba, lakini jambo linalofuata ni kwamba, walipokuwa huko, anazaa mtoto.

Haikuelezi chochote, haikuelezi chochote kuhusu jinsi pengo lilivyo au muda gani, haikuelezi chochote kuhusu jinsi walivyofika huko. Mara nyingi tunajaza mapengo hayo kwa kufikiria, je, Mariamu na Yusufu walipanda msafara? Je, walienda peke yao? Mara nyingi tunajenga picha ya Yusufu akiongoza punda pamoja na Mariamu. Je, Mariamu alijifungua alipofika mara moja? Je, walikuwa huko kwa muda mrefu? Andiko halituelezi, na mara nyingi tunajaza mapengo hayo.

Inapotuambia kwamba mtoto alikuwa amefungwa nguo na kulazwa horini, hatuambiwi jinsi walivyofika horini, hatuambiwi mahali ambapo ni. Tena, tunajaza mapengo kwa kujenga matukio mbalimbali, wakati mwingine kulingana na mila, kulingana na uzoefu wetu wenyewe, kwamba mahali fulani palikuwa na horini, ghala, au kibanda ambacho Maria na Yusufu wangeenda, lakini maandishi hayatuambii ni lini walifanya hivyo au kwa nini walifanya hivyo. Kutokana na tafsiri isiyo sahihi ya moja ya maneno katika maandiko, mara nyingi tunawaza Maria na Yusufu wakienda kwenye nyumba ya wageni, hoteli, lakini hakuna nafasi iliyobaki, na hatuambiwi haswa kwa nini hiyo ndiyo lakini tunawaza hali ambapo wanaenda kwenye zizi au zizi lenye hori ambapo Yesu hatimaye anazaliwa.

Cha kufurahisha, hata hivyo, neno hilo linalotafsiriwa katika Luka ni neno linalotumika kwingineko katika Luka kurejelea chumba cha wageni. Kwa hivyo, kuna uwezekano mkubwa zaidi, je, inawezekana kwamba Mariamu na Yusufu wangeenda nyumbani kwa jamaa na kukaa katika chumba cha wageni? Zaidi ya hayo, hatujaambiwa, ingawa mtoto amelazwa horini, hatujaambiwa haswa mahali hapo, hatujaambiwa kwamba walikaa horini wakati wote. Mara nyingi tunawaza Mariamu na Yusufu wakiwa horini wakati wote walipokuwa Bethlehemu wakimzaa Yesu, lakini je, inawezekana kwamba wangekaa katika chumba cha wageni, na wakati ulipofika wa kujifungua, wangeenda mahali pekee pa pekee walipoweza kupata, na hapo pangukuwa horini, au samahani, hapo pangukuwa zizi ambalo lingekuwa na hori hili, hori hili la kulishia .

Baadhi ya uvumbuzi wa akiolojia unaonyesha kwamba huenda hiyo ilikuwa kama kabati au sehemu ya kuegemea nyumba. Kwa hivyo tena, hatujaambiwa, je, Mariamu na Yusufu walitumia muda wote hapo? Je, walikuwa katika chumba cha wageni? Na kisha maandishi yanasema kwamba wakati wa kujifungua ulipofika, alijifungua mtoto, akamlaza horini kwa sababu hakukuwa na nafasi katika chumba cha wageni. Je, inawezekana kwamba walikaa katika chumba cha wageni kwa muda fulani, na kisha wakati wa kujifungua ulipokaribia na wakati wa kujifungua ulipofika, kwamba chumba cha wageni kingekuwa na watu wengine ndani yake, na kilikuwa kimejaa sana, na walikwenda mahali pekee ambapo pangukuwa na faragha yoyote, na hapo ndipo kwenye zizi.

Kwa hivyo tena, hatujaambiwa haswa. Kuna mapengo mengi ambayo lazima tuyajaze ili kuelewa maandishi tunapoyasoma. Na tena, hoja yangu si kupendekeza jinsi tunavyopaswa kusoma Injili ya Luka na simulizi, simulizi la kuzaliwa, bali ni kuonyesha jinsi sisi kama wasomaji tunavyojaza mapengo kwa ubunifu na kujaribu kuelewa hadithi katika Luka sura ya 2. Ili kutoa mifano michache ya mbinu ya kihafidhina zaidi

ya ukosoaji wa majibu ya wasomaji, tena, hasa kwa kutumia mifano ya Agano Jipya, mtu mmoja anayelitwa Robert Fowler, msomi wa Agano Jipya, amechambua masimulizi ya kulisha, kulisha watu 4,000 na 5,000 katika Marko sura ya 6 na 8, na anachambua kutoka kwa mtazamo wa msomaji anayekuja kwenye maandishi kwa mara ya kwanza na jinsi ilivyo kusoma maandishi kwa mara ya kwanza.

Na mbinu moja ya kawaida katika Marko na vile vile Injili zingine, lakini mbinu moja ya kawaida katika masimulizi ya kulisha ambapo Yesu anawalisha 5,000 au Luka 4 na 5,000 ni kuisoma katika muktadha wa Ekaristi, ni kuwa na maana za Ekaristi, yaani, kuwa na marejeleo ya Meza ya Bwana. Lakini Fowler, tena, anataka kuuliza swali, ikoje kusoma maandishi kutoka kwa mtazamo wa msomaji anayeyasoma kwa mara ya kwanza? Na anaelekeza umakini kwenye ukweli kwamba Ekaristi au Meza ya Bwana haitokei hadi baadaye katika simulizi, katika mchakato wa kusoma, na hiyo ni hadi mtu afikie Marko sura ya 14. Kwa hivyo kulingana na Fowler, anasema ni kinyume cha sheria kuja kwenye maandishi na kuyasoma kutoka kwa mtazamo wa msomaji wa mara ya kwanza kusoma kulisha 4,000 na 5,000 katika Marko kutoka kwa muktadha wa Ekaristi au mazingira ya Ekaristi, kwani hilo haliji hadi baadaye katika mchakato wa kusoma.

Mfano mwingine ungekuwa kitabu cha Ufunuo kinamdhanika msomaji bora. Ni kana kwamba mwandishi anamdhanika msomaji fulani ambaye anataka wasomaji, wasomaji halisi, wajitambulishe naye, na huyo ni mtu anayeweza kusoma kitabu cha Ufunuo katika uhusiano wa mara kwa mara kati ya maandishi na Agano la Kale. Kwa hivyo msomaji bora au msomaji hodari wa Ufunuo ambaye mwandishi anamdhanika ni mtu anayeweza kuunganisha maandishi ya Agano la Kale na mtu atakayetambua na kuelewa udanganyifu wa Agano la Kale na miunganisho ya Agano la Kale inayopatikana ndani ya kitabu cha Ufunuo.

Na kwa kweli, mwandishi wakati mwingine hata anaonekana kujenga uwezo wa msomaji katika kitabu chote cha Ufunuo kwa marejeleo ya wazi ya maandishi ya Agano la Kale. Njia moja ya kuelezea mbinu ya kihafidhina zaidi ya ukosoaji wa majibu ya msomaji inaweza kuwa kulinganisha na nukta kwa nukta. Baadhi yenu mnaaweza kuwa mnaifahamu vitabu vya kuchorea vya watoto wakati mwingine au wakati mwingine katika magazeti yetu na katika sehemu za gazeti hapo ambapo mnapata mafumbo ya maneno au katuni, mnaaweza kupata nukta kwa nukta ambapo mnapata nafasi hii katika kitabu na kutakuwa na mfululizo wa nukta zilizo na nambari na mnaombwa kuunganisha nukta na kisha kinachojitokeza ni aina fulani ya picha.

Mbinu ya mwitikio wa msomaji yenye kihafidhina zaidi inaweza kuwa na imelinganishwa na kufanya nukta hadi nukta. Nukta zipo lakini wewe kama msomaji unatakiwa kuziunganisha na nambari zinakuongoza katika kuziunganisha. Labda mlinganisho bora unaweza kuwa ule wa mbinu ya mwitikio wa msomaji mwenye kihafidhina, huu si mlinganisho kamili, lakini mlinganisho unaweza kuwa nukta hadi nukta ambayo ina baadhi ya nukta zilizohesabiwa lakini zingine hazina nambari, na kukupa uhuru kidogo wa kuziunganisha na kuunda.

Kwa maneno mengine, unaongozwa. Kuna vikwazo kwenye kile unachoweza kutoa lakini kuna uhuru kidogo ndani yake wa kutoa picha mwisho wa siku. Kwa maneno mengine, huwezi kuunda aina yoyote ya picha unayotaka, lakini badala yake unaongozwa na maandishi yenyewe katika kile unachogundua ndani ya maandishi.

Ili isiwe kila kitu kiende tu. Kwa hivyo hiyo ni mbinu ya kihafidhina zaidi ya ukosoaji wa majibu ya msomaji. Bado inasisitiza jukumu la msomaji, ubunifu wa msomaji, kujaza mapengo katika kusoma maandishi, lakini bado inaweka vikwazo kwa kile msomaji anaweza kufanya kama inavyoongozwa na maandishi au kuongozwa na mwandishi.

Mbinu kali zaidi ya ukosoaji wa majibu ya wasomaji inahusishwa na mtu mmoja haswa, mtu anayeitwa Stanley Fish. Na Stanley Fish anajulikana zaidi, usomaji wowote unaofanya katika ukosoaji wa majibu ya wasomaji utafahamishwa kwa Stanley Fish, ambaye anajulikana zaidi kwa kazi yake inayoitwa, Je, Kuna Maandishi Katika Darasa Hili? Hili linaweza kuonekana kuwa la ajabu kwa msomaji wa kawaida kuyasema hivi, lakini linaingia moyoni mwa mbinu hii. Yaani, wasomaji huunda maana na kwenda mbali zaidi, wasomaji huunda maandishi.

Hiyo ni kusema, kulingana na Stanley Fish, maandishi na maana havipo vyenyewe. Kwa hivyo tofauti na mbinu zinazozingatia mwandishi, hakuna maandishi na maana iliyoundwa na mwandishi. Tofauti na mbinu zinazozingatia maandishi, hakuna maandishi yaliyopo, maandishi yanayojitegemea ambayo yapo yenyewe.

Lakini badala yake, kulingana na ukosoaji mkali wa majibu ya wasomaji, kama ilivyotetewa na Stanley Fish, hakuna maandishi kabisa. Lakini badala yake, wasomaji huandika maandishi. Kwa hivyo, kichwa cha kazi yake, Je, Kuna Maandishi Katika Darasa Hili? Darasa linawajibika kuunda maana, kwa kuunda maandishi.

Kwa hivyo maana hakika iko machoni pa mtazamaji au msomaji. Ni wasomaji ambao sio tu wanaelewa maandishi, lakini kwa kweli huunda maandishi. Wanaamua wanachofanya na maandishi au wanachofanya katika kutafsiri.

Kutumia mlinganisho wa nukta-kwa-nukta tuliyotumia katika toleo lililopita, ikiwa mbinu ya kihafidhina ya majibu ya msomaji inaweza kulinganishwa na nukta-kwa-nukta ambayo ina nambari fulani kukuongoza jinsi unavyoziunganisha, jibu la msomaji mkali lingekuwa na nukta-kwa-nukta, nukta zilizotawanyika bila nambari kabisa, ambazo unaweza tu kuunda picha yako mwenyewe kulingana na unachotaka kufanya. Au njia nyingine ya kulinganisha mlinganisho mwingine inaweza kuwa jaribio la nukta-kwa-nukta, ambapo mtu anaiangalia na kuulizwa anachokiona.

Unaona nini katika mfululizo huu wa nukta-kwa-nukta? Mara nyingi iko machoni mwa mtazamaji, yule anayeisoma.

Kwa hivyo maandishi yanaweza kuonekana kama rundo la nukta zilizotawanyika ambazo mtu huunganisha kulingana na jinsi anavyochagua. Kwa hivyo jinsi unavyoziunganisha ndivyo itakavyoamua picha inayoundwa. Kwa hivyo nukta zenyewe hazimaanishi chochote hadi uziunganishe na kuunda picha.

Ikilinganishwa na tulipoangalia vikao kadhaa vilivyopita katika baadhi ya mizizi ya kihistoria ya hemenetiki katika Ufunuo na kipindi cha mantiki na msisitizo juu ya akili ya mwanadamu, tafsiri mara nyingi ilionekana kama somo linalopata udhibiti juu ya kitu. Kulikuwa na mgawanyiko kati ya somo, ambalo ni mkalimani, na kitu, ambacho ni maandishi. Chini ya ukosoaji wa majibu ya msomaji wa kusoma, mgawanyiko huu kati ya somo na kitu, yaani msomaji na maandishi, huondolewa na kufutwa.

Badala yake, maandishi yanakuwa zaidi, kwa kutumia mfano mwingine, maandishi yanakuwa zaidi kama kioo. Yanaonyesha tu mimi ni nani na kile ninachochagua kuona katika maandishi. Yanaonyesha tu jinsi ninavyoona mambo.

Inaonyesha mtazamo wangu mwenyewe ninaouleta kwenye maandishi. Kwa hivyo maandishi kama kitu, maandishi kama kitu tofauti, kwa Stanley Fish, hayaonekani. Tayari tumesema kwamba mbinu hii, kwa namna fulani, tayari inatarajiwa na Immanuel Kant.

Tulizungumzia kumhusu katika baadhi ya utafiti wetu wa kihistoria wa hermeneutics na mchango muhimu ambao Kant alitoa katika tafsiri. Lakini kwa namna fulani, ukosoaji huu mkali wa majibu ya wasomaji unapeleka ufahamu wa Immanuel Kant kwenye hitimisho lake la kimantiki na la kina. Hiyo ni, tulisema kwamba Kant alisema kwamba yote tunayoweza kujua ni kile alichokiita matukio hayo.

Yaani, tunachoweza kujua ni jinsi tunavyoona mambo. Hatuwezi kujua kitu kama kilivyo. Hatuwezi kujua kitu kama kilivyo chenyewe.

Lakini maarifa huchujwa kupitia gridi na kategoria ambazo tayari zipo akilini. Kwa maneno mengine, kwa Kant, basi mtu hangeweza kuwa na uhakika kwamba uelewa na maarifa ya mtu yalikusiana haswa na jinsi kitu kilivyokuwa kweli. Kwa hivyo tena, ninapokiangalia kitabu hiki, siwezi kuwa na uhakika kwamba hiki ni nini hasa ndani yake na chenyewe, lakini tu jinsi ninavyokiona.

Ujuzi wangu kuhusu hilo, mtazamo wangu kuhusu hilo unachujwa kupitia gridi ya taifa na kategoria za akili yangu. Sasa, kwa Kant, alionekana kufikiria kwamba kwa ujumla wanadamu walikuwa na kategoria zinazofanana, ni za ulimwengu wote, zinazowaruhusu kuelewa na kuelewa. Lakini kama samaki, ukosoaji mkali wa majibu ya wasomaji huchukua hili kwa kiwango chake cha kimantiki na kupendekeza kwa sababu mambo si kwa sababu hatuwezi kujua kitu chenyewe kama kilivyo.

Stanley Fish alisema, basi hatuwezi kujua maandishi kama yalivyo. Lakini badala yake, ni uelewa wetu wa maandishi hayo unaoamuliwa tu na mtazamo wetu wa kuyaelewa. Na zaidi ya hayo, alipendekeza, hata hivyo, kwamba kila mtu, kila msomaji anaona mambo tofauti.

Kwa hivyo kila mfasiri, kulingana na samaki, basi katika kila mfasiri ataona mambo tofauti, kulingana na mtazamo anaouleta kwenye maandishi. Tena, maandishi ni kama kioo kinachoakisi kile ambacho tayari ninacholeta kwenye maandishi.

Kulingana na samaki, basi, kwa sababu tunaona maandishi kama msomaji tu, angesema tafsiri huendelea na maandishi, maandishi hayapo kwanza, na kisha tunayasoma, angesema tafsiri huendelea na maandishi.

Kwa hivyo kupendekeza kwamba kuna maana sahihi ya maandishi ambayo naweza kupata kwa kutumia njia sahihi za tafsiri, kwake ni kama ya kimabavu kwa ya kimabavu. Huwezi kuniambia ninaweza kufanya nini na maandishi. Lakini badala yake, kama msomaji, ninaunda maana.

Kwa mfano, mtu anaweza kupendekeza kwamba mbinu tofauti za milenia za kutafsiri Ufunuo 20, na mistari ya kwanza hadi sita, ni matokeo ya wasomaji kupata wanachotaka. Kwa hivyo wasomaji wanaelewa maandishi, na hakuna tafsiri iliyo sahihi. Kwa hivyo hakuna tafsiri ya kifungu cha milenia iliyo sahihi au inayopaswa kuunganishwa na kile mwandishi alichokusudia, kulingana na mbinu hii.

Sasa, swali moja dhahiri ambalo mbinu hii inauliza ni, je, kuna mipaka au vikwazo na maana yoyote au ni bure kwa wote au chochote kinaenda? Stanley Fish alipendekeza kwamba anga sio kikomo, na hakuna chochote kinachoenda huko, alipendekeza kwamba kuna vikwazo kwa tafsiri sahihi. Lakini swali ni, vikwazo ni vipi? Vigezo vya tafsiri sahihi ni vipi? Ni nini kinachoongoza au kuzuia tafsiri? Kulingana na Stanley Fish, jibu lilikuwa jumuiya ya tafsiri ambayo mtu ni wa. Kwa hivyo jumuiya ambayo mimi ni wa huamua njia sahihi ya kukaribia maandishi, au huamua maadili na mbinu, imani ambazo nitaleta kwenye maandishi, na jinsi nitakavyoyasoma.

Kwa hivyo usomaji wetu basi ni mwendelezo tu wa imani za jamii, na maadili ya jamii, na maslahi yao, na mbinu yao ya kusoma maandishi. Kwa hivyo usomaji sahihi wa maandishi tena, si ule unaolingana na nia ya mwandishi, si ule unaolingana na maandishi, bali ni ule unaolingana na unaoamuliwa na jamii ya tafsiri ambayo mimi ni wa. Na tena, mtu anaweza kuuliza ni, je, hiyo ndiyo sababu Wakalvini walisoma Kiebrania sita kwa njia fulani? Au ndiyo sababu waamini wa miaka elfu moja au waamini wa miaka elfu moja kabla ya miaka elfu moja husoma Ufunuo 20 kwa njia fulani? Kwa sababu jamii wanayoishi huamua wanachopata katika maandishi.

Kwa kutoa mifano michache, kwa ufupi sana kuhusu mbinu kali ni kusoma ukosoaji wa majibu. Watafsiri kadhaa wamependezwa na kusoma tu, kwa mfano, maandishi ya Agano la Kale kama Manabii kwa kuzingatia itikadi ya Marx. Tena, hawapendezwi na kujaribu kuthibitisha maana ya kihistoria ya maandishi kulingana na mwandishi, lakini wanafurahi sana kutumia itikadi ya kisasa na mawazo ya kisasa na kuyasoma katika maandishi ya Biblia.

Au mfano mwingine wa kuvutia wa kurudi kwenye mifano katika mfano wa mwana mpotevu, baba, mwana mpotevu, na mwana mkubwa wanaonekana katika mbinu moja ya tafsiri inayolingana na id, ego, na superego ya Sigmund Freud. Na tena, lengo si maana sahihi ya maandishi haya kwa kuzingatia mwandishi na historia au muundo wa maandishi, bali ni msomaji tu anayeunda maana katika maandishi. Na kwa hivyo wakati mbinu hii mara nyingi huchukuliwa kupita kiasi, wakati mwingine unapata baadhi ya usomaji tofauti sana na wakati mwingine wa ajabu kwetu wa maandishi ya kibiblia.

Kwa hivyo tuseme nini kuhusu mbinu hii kwa njia ya tathmini, tukifikiria mbinu za kihafidhina zaidi za kusoma ukosoaji wa majibu, lakini pia katika mbinu kali zaidi za kusoma ukosoaji wa majibu. Inaonekana kwangu kwamba asili ya kibinafsi ya mbinu hiyo, wakati mwingine asili isiyodhibitiwa, haswa ya mbinu kali zaidi za majibu ya wasomaji hakika zinapingana na mtazamo wa maandishi ya Biblia kama neno la Mungu lililovuviwa, ambapo Mungu anakusudia kuwasilisha maana kwa wasomaji wake, ambapo anatarajia tuelewe, anatarajia tuitikie kwa utii. Mbinu kali ambazo hulinganisha kabisa maana katika maandishi kama mali ya msomaji pekee zinaonekana kwangu kuwa zinapingana na maandishi ya Biblia, uelewa wa maandishi kama neno la Mungu kwa watu wake.

Mungu akitenda katika historia kuwasiliana na watu wake na kutarajia kwamba watajibu kwa utii. Kwa hivyo moja ya maswali yanayoulizwa na ukosoaji wa majibu ya

wasomaji ni, je, kuna maana nje yangu ambayo nina jukumu la kugundua? Je, maandishi ni kioo kinachoakisi tu kile ninacholeta kwenye maandishi, au maandishi yanafanana zaidi na dirisha ambalo kuna maana ambayo naweza kugundua? Hata kama dirisha ni chafu kiasi gani, hata kama linaweza kupasuka kiasi gani, hata kama lina mawingu kiasi gani, bado naweza kuona kupitia hilo na bado kuna maana nje yangu ambayo Mungu anatarajia watu wake wagundue na kuitikia kwa utii unaofaa. Pili, mbinu kali ya Fish ya ukosoaji wa majibu ya wasomaji na tafsiri, kulingana na tathmini nyingi, haizingatii na haielezi jinsi mtu anavyoweza kubadilisha mawazo na mtazamo wake kutokana na kusoma maandishi.

Ikiwa maandishi ni kioo tu kinachoakisi kile ninacholeta ndani yake na naweza kufanya ninachotaka nacho, inakuwaje baadhi ya wasomaji hubadilishwa na kubadilishwa kutokana na kusoma maandishi? Hata inazua swali, kwa nini maandishi? Kwa nini mwandishi aandike maandishi? Kwa nini maandishi yote ikiwa ni kioo kinachoakisi kile ninachofikiria na kile ninacholeta ndani yake hata hivyo na maana na tafsiri niliyonayo tayari. Kuhusiana na hilo, si tu jinsi unavyoelezea jinsi wasomaji wanavyobadilishwa, lakini pia watu, ili kutumia lugha ya jumuiya ya watafsiri, wanawezaje kubadilisha au kubadilisha jumuiya za watafsiri na mbinu za watafsiri? Inaonekana kwamba ukosoaji mkali wa majibu ya wasomaji wa Fish pia hauwezi kuelezea ufahamu mpya unaopatikana mtu anaposoma maandishi. Tatu, nje ya jumuiya za watafsiri, inaonekana hakuna njia ya kutathmini usomaji mzuri au mbaya au usomaji mzuri au bora zaidi wa maandishi.

Kwa kweli, chini ya mbinu ya Stanley Fish, chini ya mbinu ya mwitikio mkali wa wasomaji, jamii inajikosoa vipi? Je, kuna nafasi yoyote kwa jamii kujikosoa yenyewe na mtazamo wake na mtazamo wake? Je, kuna njia yoyote kwa jamii nyingine ya usomaji au maandishi kutoa changamoto kwa jamii ya utafsiri ya msomaji? Je, kuna jamii nzuri au mbaya za utafsiri? Je, kuna ufahamu na usomaji mzuri au mbaya na mazoea ya utafsiri? Nambari nne, kama wazo la mwisho la kutengana, ni wakosoaji

wa majibu ya wasomaji, cha kufurahisha ni kuandika ili kueleweka na kuwasilisha matokeo yao. Ingawa labda mtu anaweza kuuliza ikiwa Stanley Fish alikuwa thabiti na mbinu yake ya mwitikio wa wasomaji inaweza kutumika kwa kazi zake mwenyewe na kufasiriwa kulingana na jinsi mtu alivyotaka, ili labda niweze kusoma kazi za Stanley Fish kutoka kwa mbinu ya usomaji ikithibitisha kwamba nia ya mwandishi ni njia sahihi ya kutafsiri na kushughulikia maandishi ya Biblia. Lakini je, kuna michango yoyote ya mbinu za mwitikio wa wasomaji kwa maandishi ya Biblia? Ni nini kinachoweza kuwa mchango wa mbinu za mwitikio wa wasomaji katika kutafsiri Agano la Kale na Jipya haswa? Kwanza kabisa, nadhani mbinu za majibu ya wasomaji zimetukumbusha kwamba sisi si waangalizi wasioegemea upande wowote, wasio na upendeleo na waangalizi wasiojali wa maandishi ya Biblia.

Sisi si wakalimani wa kufata neno kwa neno, tena, tunasubiri tu kupata data na wakalimani wasio na upendeleo wanasubiri tu mabamba yetu matupu yaandikwe na kuandikwa na maandishi ya Biblia. Lakini badala yake, tunakuja kwenye maandishi tukiwa na ushawishi, mawazo, mitazamo na ahadi zinazoathiri jinsi tunavyosoma maandishi. Sisi ni wa jamii na mila zinazoathiri jinsi tunavyosoma maandishi.

Hata hivyo, swali la kujiuliza ni je, haya ni mambo ya msingi? Je, haya yanapotosha jinsi tunavyoangalia maandishi? Kwa hivyo, je, haiwezekani, je, hakuna maana nje yangu ambayo haiwezi kushawishi na kubadilisha na kubadilisha jinsi ninavyofikiri? Je, hii bila shaka, je, mtazamo wangu, maadili yangu, historia yangu mwenyewe, n.k., je, itaathiri jinsi ninavyosoma maandishi? Lakini badala yake, maandishi yanaweza kuwapa changamoto na kuwabadilisha wasomaji. Tunaweza kugundua maana nje ya sisi wenyewe. Hatuzuiliwi sana na mtazamo wetu na ufahamu wetu kiasi kwamba hatuwezi kupata maana nje ya sisi wenyewe.

Yaani, maandishi si kioo tu kinachoakisi kile ninacholeta kwenye maandishi na kuakisi tafsiri yangu. Lakini badala yake, ni dirisha ambalo, tena, hata kama lina mawingu

kiasi gani, hata kama lina nyufa au chafu kiasi gani, bado linaturuhusu kuona na kuwa na ufahamu kuhusu ulimwengu mwingine na maana nje ya yetu wenyewe. Ufahamu wa pili wa ukosoaji wa majibu ya msomaji ungekuwa kwamba msomaji anahusika katika mchakato wa tafsiri.

Ukosoaji wa majibu ya msomaji unatukumbusha tena kwamba msomaji si mtazamaji tu anayeketi pembeni akiangalia tu kinachotokea, lakini msomaji ni mtendaji, anayehusika kikamilifu katika kugundua maana katika maandishi. Msomaji hushiriki kikamilifu katika mazungumzo na maandishi. Na kwa hivyo, lengo la msomaji ni kwa njia fulani kugundua na kujitambulisha na msomaji aliyedokezwa katika maandishi, na msomaji bora ambaye maandishi yenyewe yanamdhanja, ambaye mwandishi anamdhanja.

Lengo letu ni kujitambulisha na hilo, si tu kuwa waangalizi wasiojali, lakini pia si tu kupata katika maandishi kile ambacho tayari ninaleta. Yaani, mawasiliano hayatokei. Kwa namna fulani, mawasiliano hayatokei hadi pande zote tatu za mchakato wa mawasiliano zitakapotokea.

Mwandishi anaandika maandishi, lakini msomaji anayasoma. Ndiyo maana waandishi wanaandika, ili kuwasilisha jambo kwa msomaji ambalo watalielewa na kufaa. Kwa hivyo, kwa upande mmoja, mawasiliano hayatokei bila msomaji kutafsiri na kuelewa maandishi.

Ufahamu wa tatu ninaoufikiria kuhusu ukosoaji wa majibu ya wasomaji ni kutukumbusha hitaji la unyenyekevu. Ukosoaji wa majibu ya wasomaji unaweza kusababisha unyenyekevu kwa msomaji. Badala ya kufikiria kwamba kwa namna fulani nimeupata, naweza kunyonya data kwa njia isiyo na upendeleo na kupata tafsiri ambayo inalingana kikamilifu na kiotomatiki na maana ambayo mwandishi ameweka katika maandishi.

Jibu la msomaji linanikumbusha hitaji la kukaribia tafsiri kwa unyenyekevu, kutambua hatari ya kutoona mbali kwangu na mawazo ninayoleta kwenye maandishi.

Inanikumbusha hitaji la kuwa wazi kusikia mitazamo mingine na masomo mengine ambayo yanaweza kunipa changamoto. Inanitaka kuwa wazi kwa kupingwa na maandishi na kuwa tayari, kama msomaji, haswa kwa kuzingatia maandishi na wengine ambao wamesoma maandishi, kunisaidia kushinda wasifu wangu wa kifalsafa na kuwa tayari kuona mitazamo mingine katika maandishi ambayo inaweza kusaidia kufichua sehemu zisizoeleweka katika usomaji wangu mwenyewe, kunaweza kufichua tabia yangu ya kulazimisha mtazamo wangu mwenyewe na ufahamu na maadili kwenye maandishi.

Nambari nne, na hatimaye kuhusu mchango, nadhani mchango mmoja muhimu ni ukumbusho kwamba mbinu za majibu ya msomaji zinaweza kutusaidia kwa kutukumbusha jukumu la msomaji wa kihistoria na kuzingatia msomaji aliyedokezwa, kwamba kuna mipaka ya maana. Kuna mipaka kwa kile ninachokipata katika maandishi. Msomaji wa kihistoria, anayezingatia msomaji wa kihistoria, anaweza kutusaidia kufichua kile mwandishi alichokusudia kufanya na maandishi katika muktadha wake wa asili.

Kuzingatia msomaji aliyedokezwa kunaweza kutusaidia kutambua kile msomaji alichokidhani katika maandishi, msomaji bora ambaye mwandishi anadhani tutashiriki naye na kuhusishwa naye. Kwa hivyo kutokana na mtazamo huo na kutokana na mapendekezo hayo, nadhani ukosoaji wa majibu ya msomaji una mengi ya kuchangia katika baadhi ya mambo unapofikiwa kwa uangalifu na kudhibitiwa kwa uangalifu katika mchakato wa kutafsiri maandishi ya Biblia. Kuhitimisha kwa kufupisha tu jinsi mbinu ya msomaji inavyoweza kuonekana, jinsi mtazamo wa msomaji unavyoweza kuonekana, au jinsi mbinu inayofaa ya msomaji inavyoweza kuwa.

Kwanza kabisa, tunapokaribia kifungu cha Biblia kama wasomaji, tunapaswa kutambua mawazo na dhana tunazoleta kwenye kifungu na uwezekano wa hizo kupotosha na kushawishi jinsi tunavyoangalia kifungu, na kushawishi kwa mema na mabaya. Tayari nimependekeza kwamba jibu moja la kawaida la Wakristo wengi kutafsiri kifungu ni kupendekeza, mimi hukaa chini na kusoma kifungu. Ninakifikia nikiwa na akili iliyo wazi na ninasoma kifungu bila upendeleo wowote au dhana yoyote.

Niliacha maandishi yazungumze. Tena, ugumu wa mbinu hiyo ni kwamba pengine iko katika hatari kubwa zaidi ya kupotosha maandishi kwa sababu mtu huyo huenda hatakuwa na ufahamu wa jinsi mawazo na mielekeo yake, ushawishi na maadili yake yatakavyoathiri jinsi anavyosoma maandishi. Mtazamo wa msomaji unapaswa kuanza kwa kutambua kwamba tunakuja kwenye maandishi na mawazo na maadili na mawazo kama sehemu ya jumuiya za utafsiri na hilo litaathiri jinsi tunavyosoma maandishi.

Inatuwezesha kufahamu uwezekano wa kupotoshwa au hata uwezekano wa jinsi hiyo inaweza kuwa na tija katika jinsi tunavyosoma maandishi. Kama tutakavyoona baadaye katika kikao kinachofuata, wakati mwingine nina hakika kwamba kuna watu fulani, haswa katika nchi za ulimwengu wa tatu, haswa wale wanaosoma maandishi ya Biblia wakiwa katika hali ya umaskini na hali ya ukandamizaji na kunyimwa haki ya kupiga kura ambao labda watasoma maandishi kwa njia ambayo ni karibu na jinsi waandishi wa awali wangeyasoma. Hiyo ni kusema, wanasoma kutoka hali ambayo iko karibu sana na hali ya maandishi ya awali ya Biblia na wasomaji wa awali.

Kwa hivyo wakati mwingine mawazo ya mtu hayapotoshi maandishi bali yanaendana na hali, hali ya asili ya maandishi, hali ya asili ya wasomaji. Huenda yakawa na tija na matunda. Nimejifunza mengi zaidi katika miaka ya kutafsiri maandishi, nimejifunza

mengi zaidi kutoka kwa wanafunzi wangu kutoka nchi za ulimwengu wa tatu ambao mara kwa mara wamenikumbusha jinsi na wapi naweza kuwa nikisoma maandishi kutoka kusoma hadi maandishi mtazamo wangu wa kiume mweupe wa tabaka la kati wa Amerika Kaskazini wa karne ya 21.

Na wakati mwingine ni kwa kuwasikiliza wale wanaotoka nchi ya tatu kutoka katika mtazamo wa ukandamizaji wanaosoma kutoka eneo la kuhamahama, wakisoma kutoka katika hali ya umaskini. Wanaweza kuwa katika mahali ambapo wanaweza kuelewa maandishi vizuri zaidi kwa sababu wako katika hali na muktadha unaolingana kwa karibu zaidi na muktadha wa asili wa maandishi wa Biblia wakati mwingine. Na ingawa naweza, tena, hilo linaweza kufichua doa lisiloeleweka katika usomaji wangu mwenyewe ambalo linaweza kuonyesha jinsi utamaduni na hali yangu, tena nikiishi katika tabaka la kati la magharibi mwa Amerika Kaskazini, mazingira ya tabaka la kati kijamii na kiuchumi, yanavyoweza kuathiri jinsi ninavyosoma maandishi.

Ambayo inanipeleka kwenye la pili pia, lazima niruhusu mawazo na dhana na maadili katika historia yangu kupingwa na kusahihishwa na maandishi, na pia ningesema kwa usomaji mwingine wa maandishi, na wengine ambao wanaweza kuwa katika nafasi nzuri ya kuyasikia wakati mwingine. Ninahitaji kuwa wazi kwa hayo ili kuruhusu maandishi kupingwa na kusahihishwa. Tatu basi, hiyo inamaanisha ni lazima niende kwenye maandishi kwa unyenyekevu.

Hakuna nafasi tena ya usomaji wenye mamlaka na wa kimabavu unaothibitisha tu na kuthibitisha tena nguvu yangu juu ya wengine na kuwatenga wengine ambao wamesoma maandishi. Na hatimaye, tena, kama nilivyosema, tunahitaji kusikiliza, tunahitaji kusikiliza usomaji wa wengine. Tunahitaji kuruhusu usomaji wa wengine kurekebisha mtazamo wetu mfupi linapokuja suala la kutafsiri maandishi.

Kwa hivyo, tena, ukosoaji wa majibu ya wasomaji unapotumika kwa uangalifu, nadhani, ni sehemu muhimu ya mchakato wa tafsiri. Unatusaidia kuelewa jinsi tunavyoweza, historia yetu na ushawishi wetu, maadili na utamaduni na hata mila za kitheolojia au jamii tunazotoka zinaweza kushawishi jinsi tunavyosoma maandishi. Kwa hivyo ukosoaji wa majibu ya wasomaji unatukumbusha hitaji la unyenyekevu, hitaji la kusikiliza sauti zingine, lakini wakati huo huo tunahitaji kutambua kwamba maandishi bado yanaweza kufanya kazi kuturekebisha.

Bado kuna maana nje yetu ambayo inaweza kubadilisha na kupinga na kurekebisha jinsi tunavyofikiri. Ukosoaji wa majibu ya msomaji, hasa aina kali zaidi za ukosoaji wa majibu ya msomaji, basi kimantiki unaweza kusukumwa zaidi na hasa ukosoaji wa majibu ya msomaji kimantiki kuhamishiwa katika kile kinachojulikana kama deconstructionism, yaani mbinu zinazopita hata zaidi ya mbinu za msomaji ili kugundua kwamba hakuna maana kabisa hapo. Maana haina msimamo kabisa, maandishi hayana msimamo, na matokeo yake ni kwamba hakuna kitu cha kuunganisha maana.

Hakuna kitovu. Maana yake inakuwa huru kwa wote. Wakati mwingine ina maana ndogo zaidi ya kucheza tu na maandishi na kufanya chochote mtu anachotaka.

Mbinu kali zaidi za ukosoaji wa majibu ya wasomaji zimeanza kuelekea upande huo. Kwa hivyo katika kipindi kijacho tutatumia muda kidogo kuzungumzia kuhusu utengano wa ujenzi kama mbinu ya tafsiri inayoangukia tena ndani ya uundaji wa miundo baada ya muundo. Tutaangalia baadhi ya watu wakuu wanaozunguka hilo na pia tutalitathmini tukiuliza ni nini kinachoweza kuchangia katika utafsiri wa hemenetiki na tafsiri ya maandishi ya Biblia.

Ni hatari gani zinazopaswa kuepukwa? Na pia anzisha mbinu fupi za kiitikadi za maandishi ya Biblia. Yaani, tumetaja hilo tayari, lakini tunasoma maandishi kutoka

maeneo fulani na kusoma maandishi ya Biblia kwa nia ya kukosoa itikadi yake, maadili na mitazamo iliyoyatoa. Na tena, hasa tukizingatia, kwa mfano, usomaji wa kike wa maandishi ya Biblia.

Na tena, ili tu kukutambulisha kwa aina ya mahali ambapo hemenetiki inaelekea na ambapo tafsiri inaelekea. Na kila wakati tukiwa na jicho la kukosoa kuuliza ni nini kinaweza kuwa na thamani ya mbinu hiyo, lakini pia mapungufu na hatari. Kwa hivyo katika kikao kijacho tutageukia utengano wa ujenzi na pia kwa namna fulani tu kuingilia kati katika mbinu za kiitikadi za tafsiri pia.